

§ 13 c) zák. tím, že jeho opuštění společné domácnosti nebylo zlomyslné, t. j. svémocné a neoprávněné, nýbrž že se stalo ze spravedlivé příčiny.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 349/31.)

Žalobě manžela na manželku o roziuku manželství z důvodu zlomyslného opuštění žalobce žalovanou bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m m i m o j i n é z t ě c h t o

d ů v o d ů :

Jest nesporné, že byla žalovaná vyzvána usnesením procesního soudu k návratu do manželského společenství do šesti měsíců s připomínkou, že by jinak byl manžel oprávněn žalovati z tohoto důvodu o rozluku. Tím přijal procesní soud za osvědčené, že šlo o zlomyslné opuštění (čl. I a) vl. nař. čís. 362/1919 sb. z. a n.). Je také nesporné, že žalovaná výzvě nevyhověla. Tím tedy nabyl manžel práva k žalobě z rozlukového důvodu zlomyslného opuštění (§ 13 c) rozl. zák.), čímž však nebylo ještě rozhodnuto, že tu skutečně tento rozlukový důvod jest. I když žalovaná výzvy neposlechla, nepozbyla tím práva, hájiti se ve sporu, že její opuštění nebylo zlomyslné, t. j. svémocné a neoprávněné (rozh. čís. 2355 sb. n. s.), nýbrž, že se stalo ze spravedlivé příčiny. Tohoto práva obrany žalovaná v plné míře použila, tvrdíc, že ji žalobce vyháněl, že ji dvakrát zbil, že jí často i veřejně nadával a že jí i v šestiměsíční lhůtě vyhrožoval, že se nesmí opovážit k němu se vrátiti. Nic z toho nebylo dokázáno, což nemůže jíti na vrub žalobcův, nýbrž jen na úkor bránící se žalované.

Čís. 11731.

Otázka viny na rozvratu manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) náleží k rozlukovému důvodu a platí i pro ni zásada vyšetřovací, takže tu předpis § 482 c. ř. s. o zákazu novot nemá místa, ovšem jen potud, pokud se novoty vztahují k rozlukovému důvodu uplatněnému již v první stolici.

Dal-li odvolací soud, přezkoumávaje skutkové zjištění prvního soudu, o němž měl pochybnosti, těmto pochybnostem výraz usnesením o dodatečném výslechu znalce podle § 488, první odstavec, c. ř. s., mohl se bez porušení zásady bezprostřednosti uchýliti od skutkového zjištění jen, když sám znalec vyslechl. Neučiniv tak (ježto nebyla složena záloha), nemohl prohlásiti za pochybné, co první soud prohlásil za nepochybné, hodnotě volně znalecký posudek a ve shodě s ním. To platí nejen pro řízení prováděné podle zásady projednací, nýbrž tím spíše v řízení ovládaném zásadou vyšetřovací.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 355/31.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhal se manžel na manželce rozluky manželství pro hluboký rozvrat manželství. P r o c e s n í s o u d p r v é

stolice prohlásil manželství rozloučeným z viny obou stran. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované a zamítl žalobu.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Pokud dovolatel vytýká, že prý odvolací soud přihlížel k novotám odvolacího spisu žalované, netřeba se s touto výtkou blíže obírat, protože dovolatel přehlíží, že rozlukové řízení jest ovládáno zásadou vyšetřovací, že otázka viny na rozvratu manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) náleží k rozlukovému důvodu a že i pro ni platí zásada vyšetřovací (na př. rozhodnutí čí. 4686, 5050 a 7248 sb. n. s.), takže tu předpis § 482 c. ř. s. o zákazu novot nemá místa, ovšem jen potud, pokud se novoty vztahují k rozlukovému důvodu uplatněnému již v první stolici (srov. rozhodnutí čí. 1626). Oprávněná jest však výtká dovolatelova, že jest odvolací řízení vadné (§ 503 čí. 2 c. ř. s.), protože se odvolací soud uchýlil od skutkových zjištění prvního soudu v otázce přičetnosti žalované v době mimo těhotenství, neopakovav znalecký důkaz, jenž byl podkladem zjištění procesního soudu. V té příčině je předeslati toto: Žalobce v žalobě mimo jiné také tvrdil, že žalovaná trpí již několik let těžkou hysterií. Žalovaná to popřela a tvrdila v žalobní odpovědi mimo jiné také, že hysterií netrpěla a netrpí, že nemá hysterické záchvaty a že jest žalobcovo tvrzení nepravdivé. Procesní soud uznal na rozluce manželství z viny obou stran pro hluboký rozvrat manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) a vyslovil v poslední větě důvodů, že rozlukový důvod § 13 písm. g) rozl. zák. (těžká histerie) není ve smyslu znaleckého posudku vůbec dán. Žalobce nepodal odvolání, takže proti němu nabyl první rozsudek v otázce spoluviny na rozluce právní moci. Žalovaná ani v odvolání netvrdila ještě přímo a jasně, že trpěla hysterií, nýbrž vyjadřovala se v té příčině neurčitě a s mnohými výhradami. První soud zjistil podle posudku psychiatrického znalce, že lze u žalované připustiti hysterické stavy nejvýše v době těhotenství a že jí jednání v této době nelze přičítati k vině, že však podle téhož znaleckého posudku, k němuž se procesní soud připojil, jest žalovanou činiti odpovědnou za její chování k žalobci v době mimo těhotenství. K tomu jest připomenouti, že procesní soud přečetl při ústním jednání nejdříve písemný posudek zmíněného znalce a pak ho přímo sám vyslechl. Odvolací soud přiznal sice v důvodech, že se znalec psychiatr vyjádřil ve smyslu prvního soudu, ale, hledě k tomu, co tvrdil žalobce a co vypověděli někteří svědci, pojal pochybnosti o tom, zda nebyla žalovaná — jak praví — »zbavena užívání svého rozumu« také v době mimo těhotenství, ale hned podotkl, že z toho, co uvedl, neplyne ještě, že žalovaná v době závadného jednání mimo těhotenství byla nepřičetná, že však to nelze vyloučiti. Proto odvolací soud připustil důkaz dodatečným výsledkem téhož znalce psychiatra o tom, zda lze s určitostí tvrditi, že záchvaty žalované, o nichž se svědkyně zmiňují, nezbavovaly žalovanou plného vědomí a zda si byla všeho toho vědoma, co za takových záchvatů činila. Dodal pak v usnesení, že důkaz bude proveden dožádaným soudem, až bude

k soudu složena záloha na znalečné, jejíž výši určí dožádaný soud. Z toho, co uvedeno, jde najevo, že odvolací soud použil předpisu § 488 odst. 1 c. ř. s. a nařídil doplnění znaleckého důkazu a to z úřadu, ježto takový návrh v odvolání učiněn nebyl. Při tom se odvolací soud v prohlášeném usnesení nevyjádřil, kdo má zálohu složit (§§ 40 a 365 c. ř. s.) a teprve v dopisu na dožádaný soud uvedl, že tak má učiniti žalobce, ačkoliv ze spisů je viděti, že v první stolici byl tento důkaz připuštěn na návrh žalované. Žalobce zálohu nesložil, načež odvolací soud upustil od nařízeného doplnění a zamítl žalobu z úvahy, že prý zůstává pochybným, že žalovaná jednala při plném vědomí a že tedy nelze říci, že má na nastalém rozvratu (o němž sám nepochybuje) vinu. Právem vytýká dovolatel odvolacímu soudu tento postup jako vadu řízení, která byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře (§ 503 čís. 2 c. ř. s.). Odvolací soud přehlédl, že jeho úkolem bylo přezkoumati skutkové zjištění prvního soudu, které tu již bylo, ale o němž sám měl pochybnosti, že dal těmto pochybnostem výraz usnesením o dodatečném výsledku znalce podle § 488 první odstavec c. ř. s. a že by se byl mohl bez porušení zásady bezprostřednosti uchýliti od uvedených skutkových zjištění prvního soudu jen, kdyby si byl také sám — jako první soud — znalece vyslechl. Neučiniv tak, nemohl prohlásiti za pochybné, co první soud prohlásil za nepochybné, hodnotě volně znalecký posudek a ve shodě s ním (srov. k tomu na př. rozhodnutí čís. 1013, 4679, 7337 sb. n. s.). Platí-li to pro řízení prováděné podle zásady projednací, platí to tím spíše v řízení ovládaném zásadou vyšetřovací, kde má býti zjišťována pravda materiální. Již z tohoto důvodu nemůže rozsudek odvolacího soudu obstáti a musil býti podle § 510 první odstavec c. ř. s. zrušen a není se třeba zabývati s ostatními dovolacími důvody.

Čís. 11732.

Soud nemá nemocenské pojišťovně (§ 255 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.) odepríti provedení takových úkonů, jež jest nemocenská pojišťovna podle zákona oprávněna na něm žádati za účelem plnění svých úkolů a k jejichž provedení jest požádaný soud podle platných právních předpisů povolán.

Soud není povolán, by na pouhou žádost okresní nemocenské pojišťovny vyslýchal někoho jako svědka a by ho donucoval k výkonu svědecké přísahy.

(Rozh. ze dne 6. června 1932, R I 415/32.)

Okresní nemocenská pojišťovna v M. navrhla na okresním soudě v M., by předvolal a přísežně vyslechl Čenka F-a, rolníka v B., jako svědka o tom, jaký plat na hotovosti platí ročně Jaroslavu M-ovi, a by při odeprění přísežné výpovědi uvalil na Čenka F-a vazbu podle § 325 c. ř. s. Soud první stolice návrhu vyhověl a, an Čeněk F. odepřel přísežnou výpověď, uvalil na něho vazbu. Rekursní soud zamítl návrh okresní nemocenské pojišťovny. Důvody: Návrh jest opřen o ustanovení § 255 odst. (3) poj. zák., podle něhož soudy mají vy-